

Ode aan de ruimte: een bijdrage aan ruimtelijke transitie

Auteur: Eveline de Kock - Landschapsarchitect

Een transitie is een bewuste poging om zaken, die uit balans zijn geraakt weer in balans te brengen. Al of niet bewust is er van het één te veel en van het ander te weinig en deze onbalans vraagt om een nieuw evenwicht. In de actualiteit van nu, spelen meerdere van deze transities.

De manier waarop we de transities benaderen, zegt veel over ons wereld- en mensbeeld én hoe we als gevolg daarvan de werkelijkheid buiten onszelf vormgeven of beïnvloeden. Onze grondhouding is de voedingsbodem voor dat wat we ontwikkelen.

Een valkuil die ik dan ook zie ontstaan, is dat de transities binnen de gangbare structuren wordt onderzocht. En dat de aandacht 'enkel' uitgaat naar het fysieke domein. Daar is de disbalans, dus daar moeten we de balans weer zien te herstellen.

Terwijl in mijn beleving, we ook andere typen ruimten moeten onderzoeken. Namelijk onze mentale ruimte, onze morele ruimte en zelfs de mystieke ruimte.

Ik schreef een Ode aan de Ruimte, omdat ik me bewust werd van 6 soorten ruimte. Enkel één van deze 6 soorten ruimte, gaat over de fysieke ruimte. Of, zoals ik het noem, de landschappelijke ruimte.

De anderen gaan over onszelf, hoe we projecten organiseren en de meer universele natuur van ons bestaan. Deze hebben minstens zoveel en misschien wel veel meer impact op het herstel van balans in het landschap in de breedste zin van het woord.

In woorden schets ik de contouren van de 6 soorten ruimten.

De landschappelijke ruimte

De rivier, de kust, het dorp, het huis, de ruimte, die het verbindt. De ruimte die we ontwerpen en gebruiken, die we met de zintuigen waarnemen. De ruimte die we onderzoeken en bestuderen; bodem, water, ecologie, atmosfeer, het klimaat. Alle lagen denkbaar en de samenhang. De ruimte door mensenhand gestuurd, aan veranderingen onderhevig.

De kaderende ruimte

De ruimte met de afspraken tussen mensen, met de voorwaarden en omstandigheden, van het individu en de groep. De ruimte waarbinnen mensen hun werk doen, met de wetten en het beleid. De financiële ruimte, de facilitaire ruimte, de mensen en hun disciplines of de afwezigheid hiervan. De ruimte in de opdracht en de vaardigheden om met de middelen aan de slag te gaan.

De ruimte voor de tijd

De korte en de lange termijn, de menstijd en de aardetijd, de incubatietijd in een creatief proces. Het moment waarin zaken samen- of uit elkaar vallen, de kloktijd en de natuurlijke tijd. Het juiste moment, de rustende tijd, de actieve tijd en de vergeten tijd. Tempo en ritme, duur en vertragen, stilstand en bezinning. Een ruimte om zuinig mee om te gaan en een rijkdom dat iedereen in meer of mindere mate heeft, maar niet bezit.

De mentale ruimte

De ruimte die het denken verdiept en verbreedt, de ruimte voor creativiteit, de inspiratie en de dialoog. De stugheid of veranderlijkheid, de ruimte voor het luisterend oor, de oordelen of het uitstellen daarvan, de observatie, het willen weten, de nieuwsgierigheid. De ruimte voor het toetsen van overtuigingen, de grondhouding om het bekende te herhalen of het nieuwe te creëren. De ruimte om jezelf, de ander en een plek te begrijpen. De ruimte voor het benutten van de groepsdynamiek, die samen sterker is dan alleen. De ruimte voor het sublieme, de vreugde en het geloof in...

De morele ruimte

De ruimte voor moed en aandacht, die richting geeft in het belang van het grotere geheel, die op korte termijn actie onderneemt ten dienst van de lange termijn. De ruimte die de 'ik' in dienst zet van ons en hen, die lef toont en zich uitspreekt, of juist stil houdt. De ruimte die bezint en zorg draagt voor de ziel, vertrouwt op intuïtie. De ruimte voor verantwoordelijkheid het goede goed te willen doen, wil leren en reflecteert. De ruimte voor groei en ontwikkeling gebaseerd op waarden, die zorgt voor balans.

De mystieke ruimte

De ruimte die leeg blijft, die onbekend is, niet helemaal doorgrond wordt. Het niet ingevulde, de wijsheid voorbij ons kennen, de levensenergie, het heilige, het onnoembare, het stille en de (nog) niet gekende potentie. Het vermoeden of geloven in het mysterie van al het leven.

Er ligt meer binnen ons bereik, dan het vormgeven van de transities in 'enkel' de landschappelijke ruimte. Deze Ode is een uitnodiging om onze denkrimte op te rekken en in een breder perspectief te plaatsen. We hebben namelijk veel meer in ons mars!

Over iedere type ruimte is veel geschreven binnen het vak van de ruimtelijke ordening en landschapsarchitectuur, maar ook daarbuiten.

De studie en reflectie hierover gaat door met een groeiende groep mensen. Heb je suggesties, associaties, zin in een bijpraatmoment, laat het me weten. Ik hoor je graag.